

ከንዲ ንድሕንነት ህዝቡ ንድሕንነት ሰልጣኑ ዝጭነቕ ሕምብርቲ ውድብን ኩለመዳያዊ ቃልሲን

ኤርሚያስ አማረ

July 27, 2024

አብ ታሪኽ ህወሓት ኮነ አብ ናይ ቀረባ ታሪኽ ትግራይ ተራእዩ ብዘይፈልጥ መልክዑ ደገፍቲ ህወሓት እዚ ዝበቅል ዘሎ ሓዲሽ ፓለቲካዊ ባህሊ ፀላዕላዕ የብሎም ኣሎ። እቲ ሕምብርቲ ውድብ ወይ ድማ ኣስኳል ፓለቲካል ኢኮኖሚ ዝኾነ አብ ትግራይ ኣብወሽጢ እቲ ውድብ ይኹን ካብ ደገ ዝግበሩ ለውጥታት ፈጻሙ ዘይቕበል ገባሪ ሓዲጊን ወናኒ ኣተሓሳስባን እዩ- አብ መሪሕነት ሃለወ ኣይሃለወ ብዘየገድስ ከም ሕማም ለበዳ ፎቕድኡ ዝተበተነ እዩ። ካብኡ ንምግልጋል ኣብዝግበር ቃልሲ ትግራይ ዝነፀረቶም ይመስል!! ኣብ ከይዲ እዚ ንህዝቢ ታክቲካል መሓዝኡ ኸኸውን ዝኸእል ምፍላጥ ኣገዳሲ እዩ።

ሓዲሽ ባህሊ?

ዲሞክራሲያዊ ጥርናፊ ሓደሽደሽ ይብል ኣሎ። ሕሉፍ ክፍኣቶም ንዕቀቶምን ትዕቢቶምን ፀሓይ ይወቕዮ ኣሎ። ከምቲ ቀደም ዝተፈለየ ሓሳብ ዘንፀባረቐ መን ምኳኑ ዘይፍለጥ ድሕሪ 10 ዓመት እቲ መገዳእቲ ምስበፅሖ "key informants" እዳበሉ ኣብ መፅሓፍ ዝፅሕፍዎ ([Chaltu's book](#) in mind) ምፅባይ የለን። ንጉሆ ይውጋዕ፡ ምሽት ናብ ማህበራዊ ሚዲያ ይወፅእ። ሚስጥር ዝባሃል የለን። ሎሚ እማ ገባር እውን ከሰምዎ ይግበር ኣሎ። የቕንየልና ድምፂ ወያነን ትግራይ ተለቪዥንን። እቲ ገዛ ዓፅዮም ዝማያየጥሉ እውን 4ቲኡ መንደቕ ሚስጥር ዘውፅእ እዩ ዝመስል። ዝገርም ለውጢ። በዚ ፍጥነት ለውጢ ክመፅእ ኣለ ኣይተፀበኹን። ዝጨውዮ ክህልው ይኸእል ዶ እው- ብጥንቃቄ ህዝቢ ክካታተሎ ይግባእ።

ሓደ ካፍቶም ቲንክ ታንክ ናይቲ ሕምብርቲ ውድብ (establishment) መጋውሒ ዝኾነ ["ህወሓት ብኣብስትራክት ፓወር እዩ ዝነበር"](#) ኢሉና ነይሩ። ኣብስትራክት ፓወር ማለቱ ዘይጭብጥ ሓይሊ ቀፃሊ ነባራዊ ህልውና ዘለዎ ሓይሊ ማለቱ እዩ። ዳርጋ ምስናይ እግዚአብሔር ስልጣን ዝማጣጠን ማለቱ እዩ (ናይ [ጂርጅ ኦርዌል መፅሓፍ](#) ዘንበበ እንታይ ይብል ከምዘለኹ ይርድኦ እዩ)። ሓቁ እንድዩ ክትብሉ ትኸእሉ ትኹኑ። ካብ ኩሽን ኣዴታትና ጀሚሩ ናይ ጥፍኣት ጉጅለ ሽሙ ቐይሩ ልምዓት ጉጅለ እንዳበለ ን30 ዓመት ህዝቢ ሓይሩ ዝፀንሐ ውድብ ስለዝኾነ። እንትጅመር ህወሓት ናይ ሓሳብ እኩብ ዝወለዶ ውድብ እዩ ነይሩ። ዝተወሰነ ህዝባዊ መሰረት ድማ ነይርዎ። ሕዚ ግን ብመደብ / ኣስኳል ፓለቲካል ኢኮኖሚ ዝወነነ ኣተሓሳስባ ተግባራዊ እዩ። ኣብ ኣሜሪካ ይሃልይ ኣድያቦ ኣተሓሳስብኡ (establishment) ዝኾነ ይኹን ለውጢ (reform) ንኸይመፅእ ዝቃለስ እዩ። ኣብዚ ሓደ ገባር እንደርታ ዝተዛረብዎ ተዘኪሩኒ። ["እንታይ ናብ ኢሳያስ ኣፈወርቂ ፕሮ ኣበለኩም ኣብዚ እኮ ኣሎ 30 ዓመት ኣብ ስልጣን ዝፀንሐ ናይ ወረዳና ኢሳያስ ኣሎ"](#) ዝበልዎ። ናይ ብሓቂ ኣብ ሓደገኛ ግዜ እዩ ተበፂሑ ዘሎ። ስለዚህ ከም ህዝቢ ትቃለሶ ዘርፈ ብዙህ መደብ እዩ። ዝተፈለየ ሓሳብ ዘምፅእ (መንግስትን ውድብ ቢዝነስን ምፍላይ) ብዓይኒ እቲ ኢስታብሊሽመንት ቦታ የብሉን።

ኣንፃር ሕምብርቲ ውድብ ናይ ምውቃዕ ጉባኤ?

እዚ ሕዚ ንጉባኤ ምክያድ ዝግበር ዘሎ ዕንደራ ንኸይካየድ ዓብላሊ ድምፂ እንተዝህልዎም ነይሩ ወይ ድማ ብዴሞክራሲያዊ መንግዳ ጌታቸው ረዳን መሓዙቱን ናብ ጉባኤ ንእተው እንተዝብሉ ነይሮም ኣይምኸዱን ነይሮም። ስለዚህ እቲ ጉባኤ ንምንታይ ንኸካየድ ከምዝደልዩ ፍሉጥ እዩ። እንደውም ሎማዓንቲ ዶ/ር ደብረፅዮን ኣረጋጌፀልና። ኣብ ናይ ሎማዓንቲ መግለጻ ኢ ["እታ ውድብ ከይትዕረ: ከይትፀርይ: ተማዓራርያ ከይትኸይድ ህዝባ ከይተገልግል ኣብ ውሽጥና ኸይኖም ዘይደልዩ ኣለዉ"](#) ክብል ተዛሪቡ። ኣነ ዝገርመኒ እዛ ውድብ እዚኣ መዓዝ ኮን እያ ትፀርዮ? ብ1985 ኣሸሓት ተጋደልቲ ኣባሪራ ኣይፀረዩትን። ካብኣቶም ሓደ ኣስገደ ገብረስላሴ ምኡኑ ይፍለጥ። ከምኡ እውን ብ1993 ብዙሓት ኣመራርሓ ኣባሪራ። ለውጢ ግን የለን። ኣብ 2017 እውን ማራቶን ኢላ ዳርጋ ፍርቂ ፀርያ እያ። ስለዚህ ዶ/ር ደብረፅዮን እንታይ ክገብር ከምዝደለየ ጦንቃሊ ምቕላብ ኣየድልየናን። ኣንፃር እቲ ኢስታብሊሽመንት ንዝኾነ ኣባል ንምውቃዕ!! ናፍቕት "ኣዮኻ ናይና" ካልእ እኳ የዛርብ።

ንምጥቕላል ህዝቢ ትግራይ ሕዚ ኣብ ወሳናይ ምዕራፍ እዩ ዘሎ። ኣንፃር እቲ ኢሰታብሊሽመንት፡ ንዘመናት ተፃሒንዎ ዝፀንሐ ውሽጣዊ ምስሉይ ሓደገኛ ኣተሓሳስባ እዩ ተላዒሉ ዘሎ። ቀንዲ ባእሲ ህዝቢ ምስቲ ፀረ ለውጢ ምኳኑ ኣብ ከንዲ ንድሕንነት ህዝቡ ንድሕንነት ሰልጣኑ ዝጭነቕ ሕምብርቲ ውድብ ምኳኑ እንተዝርድኦም ነይሩ ናብዚ ኹሉ ዕንክሊል ዘእትው ኣይምነበሮምን።

ብሓዲሩ ኣጀንዳ እቲ ጉባኤኦም ውድብ ነድሕን እምበር ህዝቢ ነድሕን ከምዘይኮነ ባዕሎም ሓቢሮም ኣለዉ። ኣብ ኣውሮፓ የለ ኣሜሪካ ኹይኑ ንህዝቢ ኣብጉዳዮም ከፅመድ (busy) ዝገብርዎ ዘሎ ወነንቲ ሕምብርቲ እቲ ውድብ እዮም። ዝተፋላለዩ ሸም ከህልዎም ይኸእል እዩ- ተጋዳላይ፡ ሙሁር፡ ኣክቲቪስት፡ ሃይማኖት መራሒ ወይ ድማ ነጋዳይ። እዞም ዝተጠቐሱ ርኢቶኦም ከህቡ እንክለዉ ህዝቢ ትግራይ ውሳኔ መራሕቱ ይፅበይ ኣሎ ይብሉ ብድፍረት። "ህዝቢ ትግራይ ይምራሕ እምበር ኣይመርሕን" ዝብል ጭርሖ ኣብዚ ቀረባ ሒዞምልና ክመፁ ይኸእሉ ይኹኑ።

ሃዲዱ ዘይሰሕት ኩለመዳያዊ ቃልሲ

ስለዚህ ተመሊሱ ህዝቢ ናብ ጭቃ ኹናትን ዕንወትን ከይርገረግ፡ ተጀሚሩ ዘሎ ኩለመዳያዊ ቃልሲ ሃዲዱ ከይሰሕት እንዳተናበበ ነቲ ለውጢ ኣብ ሸቱኡ ክብፅሖ ይግባእ። ኣብ ትግራይ ንለውጢ ዝግበር ወፍሪ ሚስጥር ኣይኮነን። ለውጢ ከባሃል ከሎ ህዝቢ ማሕበረሰባዊ ቅርፁ ተጠቂሙ ካብቲ ኣበልዕሊኡ ተስፋ-ሕፊሑ ዘሎ ኩለመዳያዊ ፀገም ዝላቐቐሉ መንገዲ ምእላሽ ማለት እዩ። እቶም ፀገማት ሱር ዝሰድዱ ናይ ኣተሓሳስባ ፀገማት ኮይኖም ብዋናነት ኣብ ኢኮኖሚ፡ ፓለቲካ፡ ባህሊ፡ ከምኡ እውን ሃይማኖት ዝተፀምበሩ እዮም። ስለዚህ ካብዚ ንምንጋፍ ካብ ማንም ግዜ ንላዕሊ ተሳትፎ ዜጋ ኣብዝድለየሉ ግዜ ኢና ዘለና።

ብውሑድ ከም ሞራላዊ ውክልና ዘለና ሰባት ኮነ ውድባት ንህዝቢ ዘገልግል መንግስቲ ንክምስረት ግዴታኡ ክዋፃእ ፀቕጢ ምግባር የድሊ። ካብኡ ሓሊፉ እውን በቲ ኣብ ትግራይ ዝምዕብል ዘሎ ውሽጣዊ ፓለቲካዊ ክፍፍል እቲ ውድብ ሙሉእ ንሙሉእ እንተፈሪሱ ኣብ ትግራይ ዘለዉ ፓለቲካዊ ፓርቲታት ሕብረት ፈጢሮም ነቲ ከጋጥም ዝኸእል መንግስቲ ምፍራስ (power vacuum) ክፈትሕሉ ዝኸእሉሉ መንገዲ ምእላሽ የድሊ።